

**ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ:
ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ**

ВИПУСК № 2

Щорічне видання «Інноваційні практики: фінансовий менеджмент на місцевому рівні»

Видання підготовлено Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) в рамках реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи» за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). У збірнику представлено матеріали, що були надані містами-партнерами проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи».

Головна мета проекту полягає в підсиленні спроможності міст щодо планування та фінансування проектів місцевого розвитку, зокрема, з покращення комунальної інфраструктури шляхом збільшення власних фінансових ресурсів та залучення альтернативних джерел фінансування місцевого розвитку.

Видання створене та впорядковане фахівцями ІБСЕД:

Щербина І.Ф. – Генеральний директор

Зубенко В. В. – заступник Генерального директора / директор Департаменту ПЦМ та навчальних програм

Панченко О.В. – директор Департаменту зв'язків з громадськістю та ЗМІ

Корнієнко А.І. – заступник директора Департаменту ПЦМ та навчальних програм

Пишник Я.М. – старший консультант з економічних питань Департаменту ПЦМ та навчальних програм

Голинська О.В. – консультант з економічних питань Департаменту ПЦМ та навчальних програм

Метелева І.Д. – консультант з економічних питань Департаменту ПЦМ та навчальних програм

ІБСЕД висловлює щире подяку всім, хто брав участь у наданні інформації для цього видання.

Інноваційні практики: фінансовий менеджмент на місцевому рівні. Випуск № 2 /

[Щербина І.Ф., Зубенко В.В., Панченко О.В., Корнієнко А.І.] ; ІБСЕД,

Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К. : ДГВПП «Зовнішторгвидав України», 2010. – 32 с.

Від видавця:

Зміст продукту є відповідальністю Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) і не обов'язково збігається з поглядами USAID або уряду США. Усі права на це видання захищені. Використання матеріалів має бути узгоджено з фахівцями ІБСЕД.

© USAID, 2010

© ІБСЕД, 2010

Наклад 300 прим. Зам. № 382/10 від 23.06.2010 р.

Надруковано в ДГВПП «Зовнішторгвидав України», Воровського вул., 22, м. Київ 01054

Тел: (044) 234-33-04; Факс: (044) 234-59-45; e-mail: demianych@ukr.net

I. Результати діяльності ІБСЕД в рамках виконання завдань проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи» по запровадженню Програмно-цільового методу на місцевому рівні у 2009 році та план дій на 2010 рік

Результати діяльності за 2009 рік

Продовження роботи Міністерства фінансів України спільно з Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень в рамках проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи» відповідає Декларації цілей та завдань бюджету на 2010 рік (Бюджетній декларації) (Постанова Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2009 року № 151), Концепції реформування місцевих бюджетів на 2008–2011 роки (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 308-р).

Бюджетна реформа, що розпочалася в Україні з прийняттям Бюджетного кодексу у 2001 році, передбачає вдосконалення практики складання та виконання бюджету через застосування сучасних методик і прогресивних підходів, підтверджених світовим досвідом. Складовою цього процесу є запровадження середньострокового планування бюджету з використанням одного із сучасних інструментів бюджетування – програмно-цільового методу (ПЦМ).

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – це система планування та управління бюджетними коштами у середньостроковій перспективі, орієнтована на

взаємозв'язок між рівнем фінансування кожної окремої програми та очікуваними результатами від її реалізації.

ПЦМ передбачає, що будь-які бюджетні видатки мають бути спрямовані на цілі, що відповідають середньо- або довгостроковій стратегії розвитку територіальної громади чи країни у цілому. Чинний нині в Україні підхід до планування бюджету на один рік стримує ефективне управління бюджетом та унеможливорює прийняття стратегічних рішень щодо розвитку як окремого міста, так і держави загалом. Програмно-цільовий метод є інструментом, що забезпечує планування бюджету на середньострокову перспективу та перехід від контролю за цільовим використанням бюджетних коштів до поєднання контролю за фактичними результатами від надання громадянам бюджетних послуг.

Однією з проблем розвитку місцевого самоврядування в Україні є обмеженість фінансових ресурсів, що не повною мірою забезпечують виконання повноважень, делегованих державою місцевим органам влади. Глобальна фінансова криза, яка особливо жорстко вразила економіку України, надзвичайно

загострює цю проблему. Поряд із необхідністю перегляду податкової бази для збільшення власних доходів місцевих бюджетів, існує потреба у підвищенні ефективності та результативності використання наявних бюджетних ресурсів.

Усвідомлюючи актуальність цього питання, Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) спільно з Міністерством фінансів України продовжують роботу по запровадженню програмно-цільового методу планування та виконання місцевих бюджетів, що є одним з ключових компонентів проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи» за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Реалізацію цього проекту ІБСЕД розпочав у жовтні 2008 року.

Наказом Міністерства фінансів України № 1172 від 22 вересня 2008 року визначені основні засади проведення експерименту із запровадження програмно-цільового методу планування та виконання бюджетів на 2008–2013 роки в Автономній Республіці Крим, Луганській, Львівській, і Житомирській областях (табл. 1). З метою розробки методологічної бази щодо запровадження ПЦМ планування та виконання місцевих бюджетів було створено Міжвідомчу робочу групу із представників галузевих міністерств, місцевих фінансових органів та представників ІБСЕД.

За результатами проведеної роботи ІБСЕД спільно з Міністерством фінансів України у зазначених

Таблиця 1

Учасники експерименту із запровадження ЦМУ у 2009–2010 роках

Автономна Республіка Крим	Луганська область	Львівська область	Житомирська область
республіканський бюджет АРК	м. Луганськ	обласний бюджет Львівської області	обласний бюджет Житомирської області
Бахчисарайський район	м. Ровеньки	Стрийський район	Житомирський район
Советський район	м. Алчевськ	Жидачівський район	Овруцький район
м. Сімферополь		м. Львів	м. Житомир
м. Алушта		м. Дрогобич	м. Новоград-Волинський
м. Джанкой		м. Стрий	м. Коростень
м. Євпаторія		м. Червоноград	м. Малин
м. Ялта		м. Моршин	
Учасники, що приєдналися до експерименту у 2010 році			
м. Саки	м. Краснодар	Золочівський район	Володарсько-Волинський район
		м. Трускавець	Малинський район
		м. Новий Розділ	Новоград-Волинський район
		м. Борислав	Чуднівський район

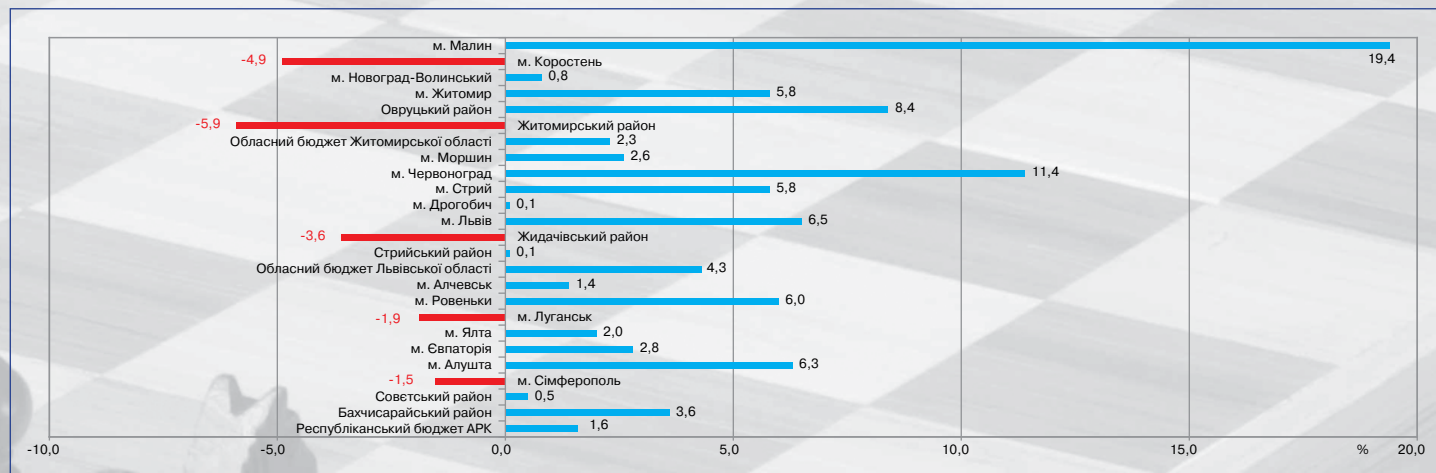
пілотних регіонах здійснено моніторинг та оцінку виконання експерименту із запровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів за 2009 рік та отримано наступні результати:

- по галузі «Освіта» затверджено 53 програми на загальну суму 1 063,1 млн. грн. Фактичний обсяг фінансування склав 962,1 млн. грн.;
- по галузі «Охорона здоров'я» затверджено 50 програм на суму 1 027,6 млн. грн. Фактичний обсяг фінансування склав 942,0 млн. грн.

Для характеристики соціальної ефективності бюджетних програм Методика проведення моніторингу та оцінки запровадження програмно-цільового методу бюджетування на місцевому рівні, яка була розроблена в ході реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», передбачає збирання інформації, зокрема щодо показників якості успішності учнів та рівня виявлення захворювань на ранніх стадіях. Отримані дані представлено на діаграмах 1 та 2.

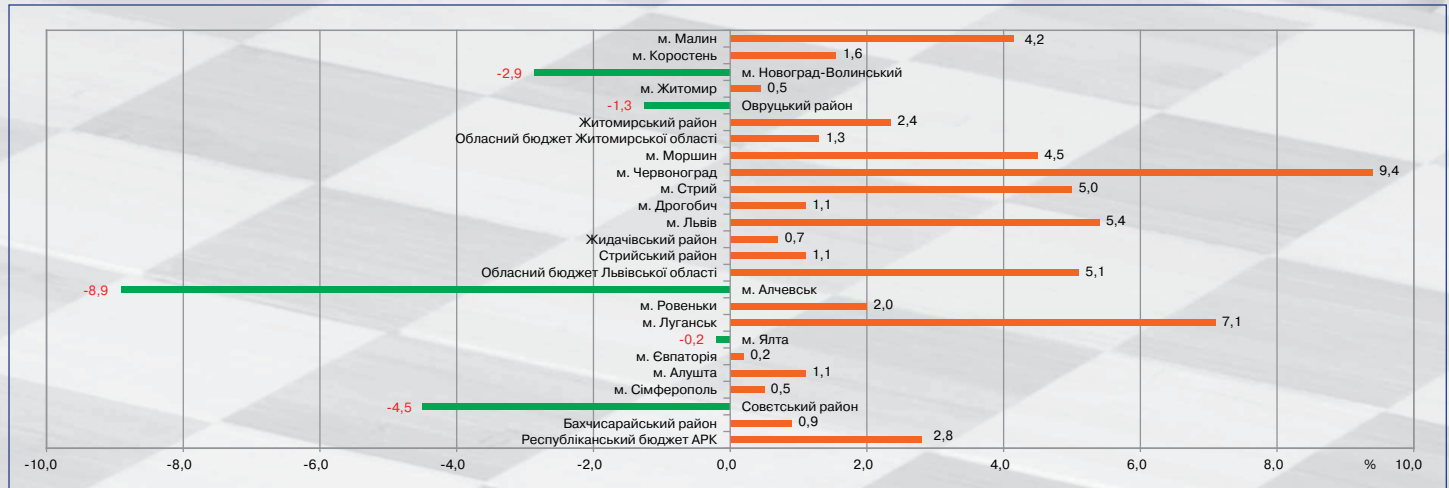
Діаграма 1

Зміна якості успішності учнів за 2009 рік*

* Якість успішності учнів визначено, як співвідношення чисельності учнів, що позитивно склали тестування, до загальної чисельності випускників. Наведено темп приросту показника 2009 року до показника 2008 року.

Зміна рівня виявлення захворювань на ранніх стадіях за 2009 рік**

Відповідно до плану заходів на 2009 рік, кожному учаснику експерименту необхідно було розробити та затвердити дві бюджетні програми – по галузям «Освіта» та «Охорона здоров'я».

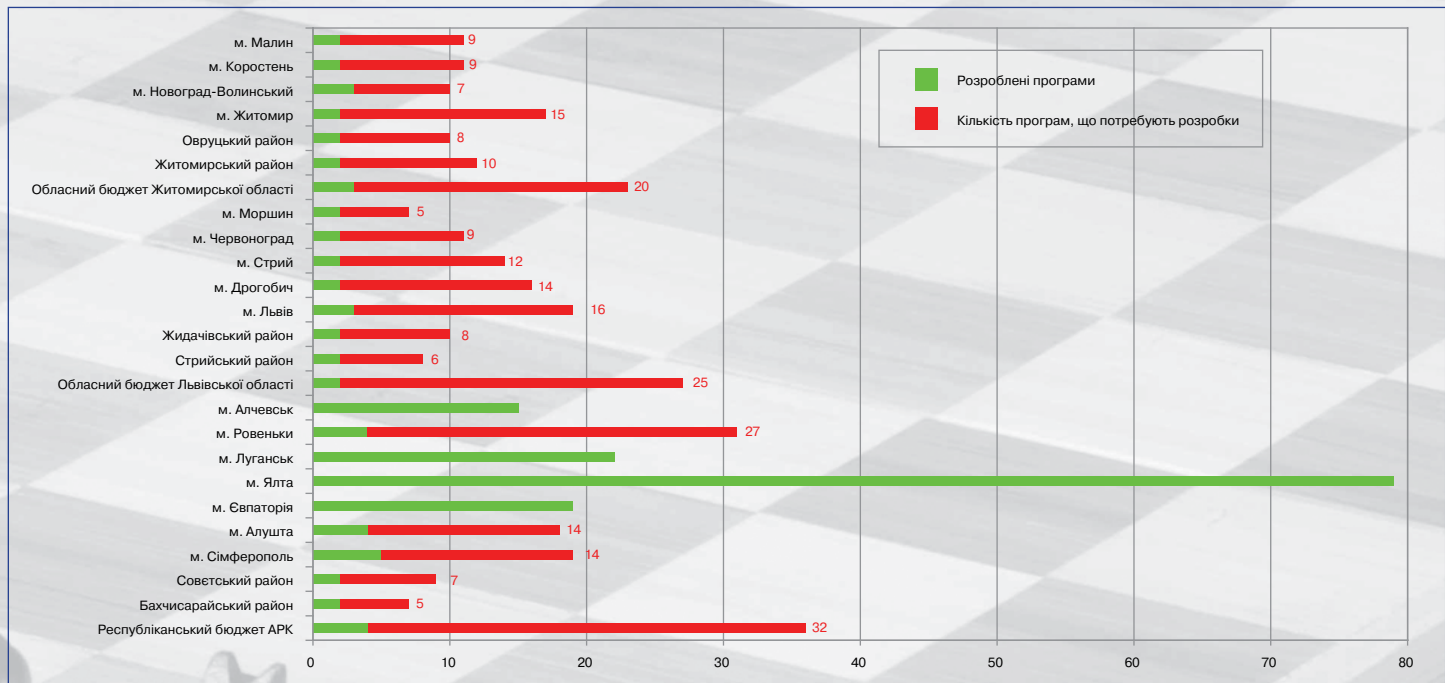
Однак більшість учасників експерименту перевиконали це завдання. Більше того, в м. Джанкой, в м. Луганськ та районних бюджетах м. Луганськ було затверджено 12 програм, спрямованих на розвиток інфраструктури та ЖКГ на загальну суму 42,4 млн. грн. Також розроблено та затверджено бю-

джет м. Луганськ та районні бюджети міста за програмно-цільовим методом.

Водночас, згідно з планом заходів, передбаченим на 2010 рік по галузям «Освіта» та «Охорона здоров'я», всім учасникам експерименту необхідно розробити та затвердити усі програми, що передбачені у типовому переліку бюджетних програм та показників їх виконання, розробленому Міністерством фінансів України, а також програми у сфері Житлово-комунальне господарство (див. діаграму 3).

** Наведено співвідношення показника станом на 01.01.2010 року до показника станом на 01.01.2009 року.

Кількість програм, що потребують розробки у галузях «Освіта» та «Охорона здоров'я», відповідно до типового переліку

На основі даних звіту про результати моніторингу експерименту із запровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів за підсумками

2009 року проведено рейтингування та отримано такі результати (див. діаграму 4).

Рейтингування за результатами роботи у 2009 році

Рейтингування проводиться на щоквартальній основі окремо для кожного бюджету, базується на даних звіту про результати моніторингу експери-

менту із запровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів та враховує такі показники:

№	Показники рейтингування		мах
1	Частка розроблених програм до тих, що потребують розробки	%	100
2	Частка затверджених програм до тих, що потребують затвердження	%	100
3	Частка програм, що відповідають середньостроковим та стратегічним документам	%	100
4	Частка проведених моніторингів бюджетних програм до запланованих	%	100
5	Частка програм, визнаних ефективними за результатами моніторингу (оцінки)	%	100
	Разом		500

Основним негативним чинником, що зумовив низький рейтинг деяких учасників експерименту, стало невиконання ними запланованого проведення моніторингу бюджетних програм.

План заходів із запровадження ПЦМ у місцевих бюджетах на 2010 рік

Відповідно до Плану заходів затвердженого Міністерством фінансів України із запровадження ПЦМ у місцевих бюджетах (Автономної Республіки Крим, Житомирської, Львівської та Луганської областей) на 2010 рік заплановано такі кроки:

- проведення тренінгів для представників місцевих фінансових органів, управлінь (відділів) освіти, охорони здоров'я та житлово-комунального господарства;
- розробка та затвердження бюджетних програм у галузі освіти, охорони здоров'я та житлово-комунальному господарстві на 2010 рік;
- здійснення моніторингу виконання затверджених бюджетних програм та показників їх виконання;

- автоматизація процесу складання та виконання місцевого бюджету за ПЦМ;
- регулярні засідання Міжвідомчої робочої групи з підтримки роботи щодо вдосконалення методологічних засад запровадження ПЦМ на місцевому рівні;
- здійснення моніторингу та оцінки ходу реалізації експерименту.

У ході реалізації експерименту із запровадження ПЦМ бюджетування передбачається широке систематичне висвітлення етапів його реалізації як на національному, так і на місцевому рівнях. Одним з інформаційних джерел є щорічне видання «Інноваційні практики: фінансовий менеджмент на місцевому рівні», другий випуск якого ми і пропонуємо вашій увазі.

II. Кращі практики запровадження ПЦМ у пілотних регіонах у 2009 році

Досвід успішної реалізації програм у житловокомунальній сфері: м. Джанкой, Автономна Республіка Крим

Сфера житлово-комунального господарства чи не найближче стосується прямих інтересів територіальних громад, оскільки саме від ефективного та стабільного функціонування галузі ЖКГ залежить рівень комфортності проживання мешканців на території міст, на власних вулицях, у власних квартирах і будинках. Значною мірою рівень комфортності та безпеки умов проживання формує суспільну думку громади про ефективність діяльності місцевої влади. Залежно від якості комунальних послуг, тепла в домівках, впорядкованості територій кожен громадянин робить висновок про власне задоволення діями посадовців та народних обранців.

Так, з метою підвищення якості функціонування галузі ЖКГ у м. Джанкой розроблено та успішно реалізуються заходи, націлені на виконання Загальнодержавної програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства.

Фінансування Програми здійснюється за кошти державного бюджету, місцевого бюджету та інших джерел, що не заборонені законодавством.

З метою виконання Програми нашими регіональними партнерами сформовано ряд бюджетних програм, що дозволяють підвищити рівень надання житлово-кому-

нальних послуг, покращити умови життя мешканців та, зокрема, запровадити ряд енергозберігаючих заходів.

У м. Джанкой завдяки прийнятим бюджетним програмам по теплозабезпеченню та енергозбереженню у 105-ти квартирах малозабезпечених громадян міста встановлено енергозберігаючі конвектори, найближчим часом планується обладнати ще 40 квартир і таким чином обігріти 2 000 кв. м. житла. При цьому витрати міського бюджету складають 100 тис. грн., водночас ця програма дозволить щорічно економити 32 тис. грн., а кожна малозабезпечена сім'я щомісячно заощаджуватиме 67 грн. Таким чином, громадяни забезпечуються більш дешевим теплом.

Також у м. Джанкой запроваджено програму автономного опалення міських бібліотек. Коефіцієнт корисної дії (ККД) автономних теплогенераторів становить 95 %, що дозволяє уникнути значних втрат тепла та досягти економічного ефекту (річної економії коштів) у 10,1 тис. грн. Цей результативний показник означає, що рентабельність витрачених бюджетних коштів складає 65 %. Термін окупності автономного обладнання складає від 2 до 3 років, що у три рази менше, ніж термін окупності традиційного мережевого обладнання.

Таким чином, здійснені бюджетні витрати дозволили досягти як економічного, так і значного соціального ефекту, оскільки поліпшили комфортність

проживання та підвищили задоволеність населення економічною політикою місцевої влади.

Розвиток дитячоюнацького спорту в м. Червоноград Львівської області

Позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти, окресленої Конституцією України, Законом України «Про освіту», Законом України «Про позашкільну освіту», і спрямована на розвиток здібностей та обдарувань вихованців, учнів і слухачів, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у самовизначенні.

Серед соціальних інститутів виховання й розвитку підростаючого покоління особлива роль належить позашкільним навчальним закладам. Вони є невід’ємною частиною мікросередовища, що сприяє реалізації індивідуальних психофізичних і соціальних потреб особистості, яка розвивається, розкриттю її творчого потенціалу, формуванню соціально значущих якостей.

Сфера позашкільної освіти, як і галузі освіти в цілому, перебуває на важливому й водночас складному етапі розвитку, що характеризується переходом до більш якісного стану. При цьому однією з найгостріших залишається проблема матеріально-технічного забезпечення гурткової роботи з вихованцями, учнями та слухачами.

З метою її вирішення в м. Червоноград Львівської області рішенням відділу освіти виконкому Червоноградської міської ради була затверджена «Програма розвитку позашкільних навчальних закладів м. Червоноград на 2006–2010 роки».

Метою Програми є:

- забезпечення вільного творчого, інтелектуального, духовного розвитку дітей у позашкільних навчальних закладах;
- доступність позашкільної освіти, гарантування громадянам права на її здобуття;
- задоволення освітньо-культурних потреб вихованців і слухачів, що не забезпечуються іншими складовими структури освіти;
- задоволення потреб вихованців і слухачів у професійному самовизначенні та творчій самореалізації;
- пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих і талановитих дітей.

Фінансово-економічне та матеріальне забезпечення виконання Програми здійснюється в межах асигнувань, передбачених у місцевому бюджеті на

утримання закладів освіти міста, з конкретизацією коштів на виконання програми.

Важливою складовою Програми став розділ, присвячений питанням розвитку дитячо-юнацького спорту, оскільки фізичне виховання підростаючого покоління посідає надзвичайно важливе місце і набуває особливої актуальності в умовах сучасного життя.

З метою розвитку дитячо-юнацького спорту в Програмі передбачено:

- зміцнення матеріально-технічної бази дитячих та юнацьких спортивних закладів (ДЮСШ № 1, ДЮСШ № 2, ДЮСШ «Юність»), проведення капітального ремонту підвісної стелі басейну ДЮСШ № 3;
- обладнання кімнат здоров'я для занять фізичними вправами дітей, які мають відхилення у фізичному розвитку, на базах позашкільних спортивних закладів;
- забезпечення матеріально-технічної бази закладів для проведення міських змагань «Спортивні ігри школярів»;

- проведення міських змагань, спартакіад, турнірів для учнівської молоді спільно зі спорткомітетом міста;
- організація роботи спортивно-оздоровчих груп дошкільнят;
- обладнання «Кабінету здорового способу життя» на базі БДЮТС;
- відкриття нових спортивних секцій (зокрема, водного та велосипедного туризму).

Саме тому для організації дозвілля дітей, вдосконалення їх фізичного розвитку, а також з метою запобігання бездоглядності та правопорушень у м. Червонограді була розроблена та прийнята бюджетна програма «Розвиток дитячо-юнацького спорту», на яку з бюджету міста у 2009 році було виділено 1,8 млн. грн., або 93,9 % від запланованого обсягу.

У результаті виконання програми кількість дітей, залучених до спортивних занять, збільшилась у 2009 році на 19,3 %, а чисельність дітей, що беруть участь у змаганнях – на 15,3 %.

Допомога в реформуванні системи охорони здоров'я на основі ПЦМ: досвід Жидачівського району Львівської області

Поглиблення демографічної кризи, вражаючи показники смертності та захворюваності населення, особливо чоловіків працездатного віку, від травм, отруєнь, нещасних випадків, швидке поширення серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань,

ВІЛ/СНІДу і туберкульозу є серйозною загрозою існуванню України як держави в майбутньому. За роки незалежності чисельність громадян нашої держави скоротилася з 52 до 46 млн. осіб.

На показники здоров'я населення значною мірою впливають соціально-економічні й екологічні чинники, спосіб життя, а також доступність та якість медичної допомоги.

Поряд із недостатнім та несталим фінансуванням системи охорони здоров'я спостерігається нераціональне використання обмежених бюджетних ресурсів. Близько 80 % усіх коштів витрачається на утримання та обслуговування стаціонарної допомоги, яка вимагає значних витрат, і лише 5 % – на первинну допомогу. Це значно відрізняє Україну від більшості держав, де питома вага витрат на стаціонарну допомогу зазвичай становить близько 50 %, а 30 % коштів спрямовуються на первинну медико-санітарну допомогу, що функціонує на принципах загальної практики – сімейної медицини.

Серед сучасних, соціально прийнятних та фінансово зберігаючих технологій надання медичної допомоги виділяється сімейна медицина. Ось чому одним із важливих напрямів реформування системи охорони здоров'я в Україні, орієнтованих на пріоритет економічних методів господарювання, децентралізацію управління галуззю, посилення економічної самостійності лікувальних установ, визнано впровадження сімейної медицини.

Сімейну лікувальну практику необхідно розглядати як таку, що забезпечує тривалу опіку здоров'ям громадянина та всіх членів його сім'ї, а також перший, тривалий, всеохоплюючий контакт та скоор-

диновану допомогу населенню незалежно від статі, віку й характеру захворювання.

Для реалізації стратегічних напрямів державної політики щодо розвитку інституту сімейної медицини в Жидачівському районі розроблено Програму розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на 2008–2011 роки.

Слід зазначити, що Жидачівський район є одним із перших в Україні, бюджет якого був взятий за основу при розробці методології Програмно-цільового методу бюджетування, започаткованої ще в 2003–2005 роках і продовжуваної нині Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень вже в рамках виконання проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи» за підтримки Американської агенції з міжнародного розвитку USAID.

Додатковим аргументом для створення Програми стало різке погіршення демографічної ситуації в районі. Так, за останні десять років кількість населення зменшилася на 10 276 осіб (із 84 626 осіб у 1995 році до 74 350 осіб у 2007 році).

Протягом цього часу кількість померлих значно перевищує кількість народжених. Показник загальної смертності є високим і коливається від 15,8 ‰ у 1997 році до 18,7 ‰ у 2007 році. Значно зменшився показник народжуваності – з 10,7 ‰ в 1997 році до 8,8 ‰ в 2004 році. У 2006 та 2007 роках народжуваність почала зростати (9,3 ‰).

Метою вищезазначеної Програми у Жидачівському районі на 2008–2011 роки визначено розвиток первинної медико-санітарної допомоги в районі та удосконалення надання первинної медико-санітарної допомоги.

На виконання програми було розроблено такі завдання:

- *забезпечити перепідготовку лікарських кадрів (дільничних терапевтів і педіатрів) та медичних сестер на курсах спеціалізації з сімейної медицини згідно з планом-графіком.* У 2009 році 10 лікарів дільничних терапевтів та педіатрів направлено на перекваліфікацію на лікарів загальної практики – сімейної медицини. З районного бюджету виконання цього завдання профінансовано в обсязі 73,0 тис. грн.;
- *забезпечити завершення реорганізації усієї дільничної служби району (терапевтичні та педіатричні дільниці) у дільниці сімейного лікаря.* В районі створено і діє 6 амбулаторій сімейного типу;
- *забезпечити сімейних лікарів автотранспортом для своєчасного відвідування хворих удома.* Забезпечення обладнанням і транспортом амбулаторій сімейної медицини (для здешевлення їх вартості) здійснюється централізовано за рахунок коштів обласного бюджету. В обласному бюджеті було передбачено 1,0 млн. грн. для придбання автотранспорту і 4,0 млн. грн. для придбання медич-

ного обладнання. Головним управлінням охорони здоров'я обладнання було придбано, але оскільки органами Державного казначейства у 2009 році не проведено його оплати, воно не передано сімейним амбулаторіям.

У програмі визначені критерії ефективності функціонування програми та показники ефективності діагностично-лікувального процесу.

Також у рамках реалізації Програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини та як результат планування місцевого бюджету за Програмно-цільовим методом в Жидачівському районі було розроблено та прийнято Бюджетну програму «Багатопрофільна медична допомога населенню всіх вікових груп». Підсумком реалізації Бюджетної програми стало виділення з Жидачівського районного бюджету у 2009 році 22 486,7 тис. грн., що дозволило значно покращити медичне обслуговування мешканців району, в результаті чого:

- зменшився рівень післяопераційної летальності з 0,37 % до 0,25 %;
- зросла динаміка рівня виявлення захворювання на ранніх стадіях на 0,7 %;
- зріс рівень фізіологічного здоров'я новонароджених на 11,6 %.

Успішна реалізація актуальних завдань реформування охорони здоров'я в Західному регіоні: досвід м. Стрий Львівської області

З метою покращання надання медичної допомоги дітям і жінкам, запровадження дієвої системи профілактики захворювань у новонароджених дітей, запобігання вроджених вад у дітей, зниження рівня інвалідності, дитячої та материнської смертності в м. Стрий Львівської області прийнята та реалізується Обласна цільова програма «Стратегія подолання материнської та дитячої смертності у Львівській області на 2007–2011 роки». Ця програма передбачає цільове першочергове фінансування заходів, що мають значний вплив на вирішення найгостріших проблем галузі охорони здоров'я матерів та дітей.

Програма має на меті:

- реалізацію державної політики щодо дотримання прав дітей та матерів на життя і здоров'я, забезпечення їх якісною та доступною медичною допомогою;
- цільове використання бюджетних коштів для першочергового вирішення найгостріших проблем галузі охорони здоров'я матерів та дітей;
- створення у лікарських закладах області умов для безпечного материнства, народження здорових дітей, забезпечення та зміцнення їхнього здоров'я, профілактика інвалідності.

Необхідність прийняття такої Програми зумовлена прогресуючою сумною статистикою в Україні –

показники захворюваності дітей та жінок репродуктивного віку, дитячої та материнської смертності в Україні все ще залишаються значно вищими за європейські. Зокрема, ситуація у Львівській області характеризується тим, що на фоні низької народжуваності спостерігається тенденція до погіршення стану здоров'я дітей: близько 300 немовлят з кожної тисячі новонароджених мають ті чи інші захворювання. Не зменшується частота вроджених вад розвитку і спадкової патології.

Наразі особливого значення набуває запровадження стандартів стаціонарної акушерсько-гінекологічної, педіатричної та медико-генетичної допомоги у системі охорони здоров'я.

Надання висококваліфікованої спеціалізованої комплексної допомоги новонародженим дітям можливе тільки за наявності сучасного та якісного медичного устаткування, що спроможне забезпечити підтримку життєво важливих функцій дитини у перші години та дні його життя. Наявність сучасного медичного обладнання сприяє активному просуванню в області хірургії новонароджених, що дасть змогу суттєво покращити якість проведення хірургічної корекції вроджених вад розвитку і зберегти повноцінне життя сотням новонароджених дітей.

У Львівській області спостерігається гострий брак сучасних високоякісних надійних апаратів для новонароджених, інкубаторів тощо. Це стосується насамперед обласних лікарень та лікувальних закладів міста Львова, тому першочерговою потребою є придбання високоякісного сучасного обладнання для моніторингу і виходжування дітей, що спроможне бездоганно працювати протягом 8–10 років і забезпечити надання медичної допомоги на найвищому рівні.

Інша проблема – нестача реанімаційних автомобілів для акушерської неонатологічної та педіатричної виїзних бригад.

Відсутність або недостатня кількість указанного обладнання суттєво впливає на кінцеві результати лікувального процесу, подовжує перебування дитини на лікарняному ліжку, збільшує післяопераційні та терапевтичні ускладнення, погіршує показники інвалідності та летальності, психологічно пригнічує медичний персонал.

Для попередження дитячої смертності та інвалідності вкрай важливим є запровадження в області дієвої системи ранньої діагностики вроджених вад розвитку і своєчасної хірургічної корекції цих вад.

Обласна цільова програма передбачає реалізацію таких заходів:

- оновлення парку спеціалізованих оснащених реанімообілів;

- завершення реконструкції корпусу відділення патології недоношених дітей у Львівській обласній клінічній лікарні;
- реорганізацію стаціонарної допомоги дітям м. Львова;
- створення міжрайонного відділення реанімації новонароджених на базі Дрогобицької міської дитячої лікарні;
- придбання високотехнологічного обладнання для повноцінного функціонування відділень інтенсивної терапії недоношених новонароджених дітей;
- забезпечення обласного центру репродуктивного здоров'я і планування сім'ї сучасним лікувальним діагностичним обладнанням;
- створення мережі «Клінік, дружніх до молоді» в містах Львівської області;
- забезпечення перепідготовки лікарів та середнього медичного персоналу;
- упровадження у систему підготовки сімейних лікарів циклів тематичного вдосконалення з питань педіатрії, акушерства та гінекології.

Для забезпечення надання належної лікарсько-акушерської допомоги вагітним, породіллям і новонародженим та на виконання Обласної цільової програми «Стратегія подолання материнської та дитячої смертності у Львівській області на 2007–2011 роки» в м. Стрий реалізується Бюджетна програма «Лікарсько-акушерська допомога вагітним, породіллям та новона-

родженням», розроблена за програмно-цільовим методом планування та використання місцевих бюджетів.

Місто Стрий у 2008 році приєдналося до участі в експерименті з ПЦМ бюджетування, над впровадженням якого в місцеві бюджети вже не перший рік працює Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень спільно з Міністерством фінансів України в рамках реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи» за підтримки USAID.

Ефективне управління містом за ПЦМ: досвід м. Житомира

З 2006 року м. Житомир є лідером серед міст центрального регіону щодо проведення бюджетних реформ та забезпечення високих показників соціально-економічного розвитку.

Протягом 2009–2010 років у місті розроблено ряд стратегічних цільових програм за основними галузями міської інфраструктури, затверджених міською радою. Основою для їх розробки стали Стратегія економічного і соціального розвитку області на 2004–2015 роки та Стратегічний план розвитку міста Житомир на 2008–2017 роки.

Відповідно до наявних проблем та їх впливу на економіку міста, у Програмах визначаються пріоритети соціально-економічного розвитку, основні завдання та заходи з їх реалізації, а також План дій з виконання Стратегічного плану розвитку міста Жи-

томир. За 2009 рік програма профінансована на суму 5,2 млн. грн., що дало можливість покращити рівень фізіологічного здоров'я новонароджених на 4,5 %: якщо у 2008 році народилася 1 391 здорова дитина, то у 2009 році – 1 454 здорові дитини, на 0,4 % порівняно з попереднім роком знизився рівень невиношування вагітності.

томир на 2008–2017 роки з використанням коштів державного, обласного, міського бюджетів та небюджетних коштів.

У сфері бюджетної політики міста основними завданнями на 2010 рік визначено забезпечення:

- збалансованості бюджету, сформованого на основі реальних прогнозних показників соціально-економічного розвитку міста на 2010 рік;
- соціальної спрямованості бюджету;
- оптимальності витрачання бюджетних коштів.

Розробка бюджетних програм, визначення їх результативних показників, проведення моніторингу та оцінки складає основу та запоруку успішного виконання завдань бюджетної політики міста, підвищує ефективність використання бюджетних коштів.

Сфера освіти

З метою вдосконалення системи освіти міста, її переорієнтації на забезпечення рівного доступу до якісної освіти, культурних надбань у навчанні та вихованні молодого покоління, створення умов для саморозвитку дітей, широке впровадження комп'ютеризації, інформатизації інформаційних технологій, посилення кадрового потенціалу та покращання фінансування освіти у 2009 році було прийнято середньострокову програму розвитку галузі. На фінансування заходів програми з міського бюджету було виділено 181,7 млн. грн.

В умовах фінансово-економічної кризи в місті збережено мережу дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, позашкільних навчальних закладів. Створено умови для розширення мережі закладів освіти нового типу з урахуванням запитів і потреб жителів мікрорайонів міста.

У 2009–2010 навчальному році в місті функціонувало 25 денних загальноосвітніх шкіл, 3 гуманітарні гімназії, 4 ліцеї, міський колегіум, 6 навчально-виховних комплексів «школа-садок», 2 вечірні та 3 приватні школи, 38 дошкільних закладів. Відбулося збільшення на 4 класи (158 учнів), працювало 126 груп продовженого дня (була 121 група). У вечірніх школах відкрито 36 класів, якими охоплено 745 учнів. Мережа дошкільних навчальних закладів (ДНЗ) складає 38 закладів, з яких 6 закладів – центри розвитку дитини.

За даними 2009 року на 3,0 % збільшилася кількість дітей міста, охоплених дошкільною освітою, доглядом та вихованням. На 5,8 % у 2009 році збільшився середній рівень успішності учнів загальноосвітніх шкіл міста. Із загальної кількості переможців III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін 40 % – учні загальноосвітніх навчальних закладів м. Житомир (169 школярів). Із загальної кількості переможців IV етапу Всеукраїнських предметних олімпіад 56 % – учні загальноосвітніх навчальних закладів м. Житомир (14 школярів).

Упродовж 2009 року всіма формами оздоровлення було охоплено 15 678 дітей міста. У 27-ми таборах з денним перебуванням дітей на базі міських навчально-виховних закладів відпочивало 1 309 дітей.

Сфера охорони здоров'я населення

З метою поліпшення стану здоров'я населення м. Житомир, забезпечення його доступною, якісною первинною медико-санітарною та кваліфікованою медичною допомогою, профілактичними медичними обстеженнями у 2009 році було розроблено та затверджено середньострокову програму розвитку галузі. На фінансування програм із міського бюджету було виділено 100,8 млн. грн.

Упродовж 2009 року у складних соціально-економічних умовах діяльність галузі охорони здоров'я міста була спрямована на підвищення ефективності вико-

ристання кадрових, фінансових і матеріальних ресурсів охорони здоров'я, запровадження новітніх технологій, зменшення смертності немовлят, на зміцнення матеріально-технічної бази лікувально-профілактичних закладів в межах наявних фінансових ресурсів.

Медична допомога мешканцям м. Житомира забезпечується 7-ма міськими лікувально-профілактичними закладами, в яких працює майже 4,1 тис. працівників, з них 828 лікарів та 1 787 медичних сестер. Забезпеченість лікувально-профілактичних закладів штатними посадами складає 80,1 % від нормативу. Ліжковий фонд стаціонарів цілодобового перебування складає 1 095 ліжок, з них 190 дитячих, денних стаціонарів – 311, у т.ч. 16 для дітей. Відповідно до нормативу, кількість ліжок по місту необхідно збільшити на 75,6 %, або на 828 ліжок.

За рахунок бюджетних та позабюджетних коштів придбано устаткування для палат відділень стаціонару для КУ «Центральна міська лікарня № 1», медобладнання для клініко-діагностичної лабораторії КУ «Центральна міська лікарня № 2», що дасть змогу якісно виконувати лабораторні дослідження та своєчасно визначати тактику лікування хворих. Для КУ «Цен-

тральна дитяча міська лікарня» придбано обладнання для хірургічного та ЛОР відділень. Стоматологічними поліклініками закуплено дві стоматустановки.

У 2009 році на будівництво лікувального корпусу стаціонару ЦДМЛ по вул. Шевченка 2 із Стабілізаційного фонду Державного бюджету надійшли кошти у сумі 430,0 тис. грн., які використані повністю.

Пріоритетними напрямками роботи медичних працівників були: підвищення якості надання кваліфікованої медичної допомоги дітям і матерям; реалізація завдань державних програм, спрямованих на боротьбу із туберкульозом, ВІЛ-інфекцією/СНІДом, серцево-судинними та судинно-мозковими, онкологічними захворюваннями; доступність невідкладної медичної допомоги та ін.

Так, за результатами виконання програми у 2009 році на 0,5 % збільшився показник рівня виявлення захворювання на ранніх стадіях до 2008 року. На 24,0 % до показника 2008 року зменшилася кількість випадків несвоєчасного прибуття карети швидкої допомоги. За 2009 рік зменшилася смертність новонароджених з 7,2 у 2008 році до 5,9 у 2009 році (з розрахунку на 1000 народжених).

Боротьба з туберкульозом в АР Крим з допомогою ПЦМ

Проблема захворюваності населення на туберкульоз вже декілька років залишається однією з найго-

стріших у сфері охорони здоров'я в Україні. За останні 10 років ситуація погіршилася. Згідно зі щорічними

доповідями ООН про розвиток людини, в рейтингу країн за рівнем життя та соціальної захищеності Україна займає лише 85-те місце.

За даними Європейської бази Всесвітньої Організації з Охорони Здоров'я (січень 2009 року), Україна віднесена до групи країн з високим рівнем захворюваності на туберкульоз (81 на 100 тис. населення) та посідає за цим показником сьоме місце в Європейському регіоні ВООЗ після Росії, Грузії, Киргизстану, Румунії, Молдови та Казахстану.

Серед причин епідемічної ситуації з туберкульозом в Україні можна назвати такі:

- несприятлива соціально-економічна ситуація;
- недостатнє державне фінансування протитуберкульозних програм і відповідних лікувальних закладів;
- швидкі темпи зростання кількості хворих на ВІЛ-асоційований туберкульоз та туберкульоз із медикаментозною стійкістю до протитуберкульозних препаратів;
- вкрай незадовільне матеріально-технічне забезпечення протитуберкульозних закладів та лабораторій I, II та III рівнів;
- недостатнє укомплектування протитуберкульозних лікувальних закладів кваліфікованими кадрами.

Для покращання епідемічної ситуації з туберкульозом в Україні у 2007 році була розроблена Загальнодержавна програма протидії захворюванню на туберкульоз у 2007–2011 роках, що вперше була

затверджена як Закон України. Проте за три роки виконання цієї Програми Україна не змогла досягти суттєвих успіхів у боротьбі з туберкульозом, наслідком чого є низькі показники ефективності виявлення та лікування хвороби.

На регіональному рівні ситуація також викликає занепокоєння. Тому у м. Ялта Автономної Республіки Крим з метою покращання ситуації та фінансування протиепідемічних заходів рішенням сесії Ялтинської міськради від 11 грудня 2007 року була затверджена Міська програма з протидії епідемії туберкульозу в Великій Ялті на 2008–2011 роки.

Метою Програми є посилення контролю за епідеміологічною ситуацією, пов'язаною із захворюваністю на туберкульоз, скорочення темпів зростання показників захворюваності та смертності, підвищення ефективності лікування хворих.

На виконання зазначеної програми була розроблена та прийнята Бюджетна програма за програмно-цільовим методом, згідно з якою на протиепідемічні заходи в Ялті з міського бюджету на 2009 рік було виділено 1 095 тис. грн. За рахунок виділених коштів було придбано обладнання, медикаменти та продукти харчування для міських лікарень.

Згідно з міською Програмою з протидії епідемії туберкульозу у Великій Ялті, фінансування протитуберкульозного відділення міської лікарні (МЛ) № 1 м. Ялта на 2009 рік планувалось у сумі 845 тис. грн.

Фактично на 2009 рік було виділено 426,3 тис. грн. (50,4 %), у т.ч. на придбання медикаментів планувалося 190,0 тис. грн., на харчування хворих у стаціонарі – 305,0 тис. грн., профінансовано відповідно 196,7 тис. грн. (103,6 %) і 229,6 тис. грн. (75,3 %). Крім того, заплановано 350,0 тис. грн. на придбання стаціонарного флюорографа, але грошей не було виділено.

Однак, незважаючи на недофінансування програми, у Великій Ялті АР Крим за 2009 рік вперше діагностовано туберкульоз у 118 осіб, з них ВІЛ-інфікованих 29 осіб (24,6 %), захворіла одна дитина (у 2008 році захворіло 120 осіб, у т.ч. одна дитина). Порівняно з 2008 роком показник захворюваності на туберкульоз скоротився на 1,7 % і склав 86,4 випадків на 100 тис. осіб населення (за підсумками 2009 року по АР Крим у цілому цей показник становив 85,3 випадків). Зниження захворюваності відмічено у всіх населених пунктах Великої Ялти за винятком Кореїза і Симеїза.

На тлі епідемії туберкульозу в Україні та Криму завдяки профінансованій програмі та здійсненим заходам у 2009 році вдалося стабілізувати захво-

рюваність на туберкульоз і поліпшити епідеміологічну ситуацію з туберкульозу у Великій Ялті. Так, за 2009 рік порівняно з 2008 роком:

- кількість хворих, яким вперше діагностовано туберкульоз не зросла, а показник захворюваності скоротився;
- скоротився на 9,0 % показник захворюваності на бактеріологічні форми туберкульозу, але все ще залишається високою частка виявлених хворих із запущеними формами туберкульозу, що у 2009 році склала 22,0 %;
- підвищився показник охоплення населення профілактичними оглядами на туберкульоз, у т.ч. методом флюорографії – на 4,3 %;
- скоротився на 44,6 % показник смертності від туберкульозу;
- підвищилася ефективність лікування вперше діагностованих хворих на туберкульоз легенів, а саме: закриття порожнини розпаду в легенях зросло з 76,0 % до 88,9 %, а припинення бактерієвиділення – з 93,3 % до 94,4 %.

Управління бюджетними коштами за програмноцільовим методом – шлях до розвитку малого підприємництва в м. Луганську

Як відомо, підприємництво є одним із головних факторів формування і розвитку ринкової економіки, підтримки внутрішнього ринку. Крім розв'язання

важливого суспільного політичного завдання – формування середнього класу, підприємництво здатне вирішувати соціальні завдання (проблеми зайня-

тості, створення джерел доходів для населення, виробництва товарів і послуг за доступними цінами) та економічні завдання – залучення приватного капіталу і зовнішніх інвестицій, удосконалення технологій, наповнення бюджетів міст.

Розвиток підприємництва є вкрай актуальним для Луганської області, зокрема для м. Луганськ, оскільки це один з найбільших промислових центрів України, що потребує підтримки не тільки на державному, а і на місцевому рівні, адже в першу чергу в такій підтримці зацікавлене саме місто.

Найефективнішим шляхом у вирішенні цього питання є системний та комплексний підходи, орієнтовані на досягнення кінцевого соціально значущого результату. Основні інструменти таких підходів сконцентровані в методології Програмно-цільового управління коштами. Впровадження Програмно-цільового методу бюджетування у м. Луганськ дало змогу розробити реальні та дієві шляхи досягнення стратегічних пріоритетів як запоруки соціального й економічного розвитку міста на основі використання засобів та інструментів формування програм, завдань і показників результативності.

З метою залучення громадськості, а також широкого кола зацікавлених суб'єктів підприємницької діяльності, що працюють у міській інфраструктурі, розпорядженням Луганського міського голови було створено робочу групу з розробки Програми

підтримки малого підприємництва у м. Луганську. За результатами діяльності цієї робочої групи було підготовлено проект програми, а рішенням Луганської міської ради від 27 листопада 2009 року № 58/4 започатковано реалізацію цієї Програми на 2010–2011 роки у м. Луганську.

Зазначена Програма сформована як комплекс взаємопов'язаних та узгоджених стратегічних завдань, що мають адресне спрямування, з визначенням відповідальних виконавців, термінів виконання, джерел фінансування, показників результативності. Так, відповідальним виконавцем Програми визначене управління економіки Луганської міської ради, джерелом фінансування є кошти міського бюджету в сумі близько 1,6 млн. грн., зокрема на 2010 рік на реалізацію завдань заплановано витратити 832,7 тис. грн., а у 2011 році – 753,7 тис. грн.

Метою Програми є впровадження заходів, спрямованих на досягнення стійкого розвитку сфери малого підприємництва у м. Луганську та підвищення ділової активності зазначеного сектору економіки шляхом взаємодії органів місцевого самоврядування, громадських організацій підприємців, суб'єктів господарювання.

У теперішній час у м. Луганську працює понад 5,5 тисяч малих підприємств, у розрахунку на 10 тис. осіб населення – 114 одиниць (для порівняння: по Луганській області останній показник складає

лише 48). Підприємницьку діяльність здійснюють понад 27 тисяч фізичних осіб-підприємців.

Малими підприємствами міста у 2008 році реалізовано продукції, виконано робіт, надано послуг на суму 8535,3 млн. грн. Порівняно з 2007 роком обсяги реалізації продукції малих підприємств зросли на 13,8 %. У 2008 році на малих підприємствах міста було зайнято 31,3 тис. найманих працівників, це на 2,0 % менше, ніж у 2007 році. На жаль, за умов кризового 2009 року цей показник скоротився ще на 1,8 %. Середньомісячна зарплата працівників малих підприємств у 2008 році складала 869 грн., у 2009 р. – 1 090 грн., що на 150 грн. більше середньообласного значення.

За останні роки відмічається позитивна динаміка зростання малого підприємництва та його частки в загальноекономічному потенціалі міста, за винятком 2009 року, коли наслідки фінансової та економічної кризи негативно вплинули на всі сфери економічної діяльності міста, в тому числі на мале підприємництво.

Разом з тим, слід зазначити, що поряд з позитивними зрушеннями, які були досягнуті протягом останніх двох років, у сфері малого підприємництва м. Луганська, залишається ряд проблем, котрі потребують вирішення, а саме:

- наявність правових, економічних і адміністративних перешкод у реалізації прав громадян на підприємницьку діяльність; пасивність громадян, громадських об'єднань підприємців, суб'єктів

господарювання при обговоренні та погодженні проектів регуляторних актів, недосконалість чинних нормативно-правових актів;

- недостатнє забезпечення широкого доступу суб'єктів господарювання до законодавчої та нормативно-правової баз даних, відсутність спеціальних навчальних програм з підготовки кадрів для підприємництва;
- складність в отриманні документів дозвільного характеру;
- відсутність механізмів, спрямованих на вдосконалення доступу суб'єктів господарювання до фінансово-кредитних ресурсів. Існуюча потреба у залученні коштів іноземних та вітчизняних інвесторів для інвестиційного та інноваційного розвитку промисловості міста;
- недостатнє ресурсне та інформаційне забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності та розвиток інфраструктури підтримки підприємництва, низький рівень професійної підготовки робітників малого підприємництва;
- низький попит на товари місцевого виробництва на зовнішніх ринках, експансія на місцевому ринку товаровиробників інших регіонів.

З метою системного вирішення цих проблем, при розробці Програми застосовано таку прогресивну методику, як аналіз факторів впливу на проблеми та ресурсів для реалізації програми (SWOT-аналіз).

При аналізі сильних сторін основними були визнані наявність великих підприємств важкої промисловості (сприяє розвитку малого підприємництва, яке забезпечує елементи закінчених технологічних циклів, здійснює транспортування товарів і вантажів, інформаційне забезпечення, оптову і роздрібну торгівлю і т.д.), а також бажання органів місцевого самоврядування сприяти розвитку малого підприємництва.

Відповідно до цих позицій, як того вимагає методологія програмно-цільового управління, в програмі сформовано комплекс завдань, серед яких:

- створення сприятливого середовища для подальшого розвитку малого підприємництва у місті;
- створення нових робочих місць суб'єктами малого підприємництва;
- об'єднання зусиль органів місцевого самоврядування й громадських об'єднань підприємців для подолання наслідків фінансової та економічної кризи;
- формування позитивного іміджу суб'єктів малого підприємництва;
- поліпшення фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва.

Основою для визначення ефективності витрачання коштів, що плануються на реалізацію Програми, безсумнівно, є показники результативності, які кількісно вимірюють результат. Причому, в цій Програмі показники визначені одразу у двох формах – вихідного ресурсу та досягнутого результату.

Так, за 2 роки планується створити 200 робочих місць, більш ніж на 830 осіб зросте чисельність працюючих у малому та середньому бізнесі, на 5,7 млн. грн. збільшиться обсяг надходжень до бюджетів усіх рівнів, більш як на 1,7 млн. грн. підвищиться товарообіг, що дозволить значно поживити та наповнити внутрішній ринок. Таким чином, реалізація Програми сприятиме створенню оптимальних соціально-економічних умов для повноцінного і самодостатнього функціонування суб'єктів малого підприємництва у м. Луганську.

Звичайно, будь-яка програма повинна не тільки виконуватися з дотриманням всіх її положень, а й жорстко контролюватися відповідно до засад програмно-цільового методу, передбачати відповідальність перед громадою за результат витрачання бюджетних коштів. У Програмі підтримки малого підприємництва м. Луганська на 2010–2011 роки передбачено, що всі виконавці щоквартально, до 5 числа місяця, котрий настає за звітним кварталом, повинні інформувати управління економіки Луганської міської ради як відповідального виконавця про хід її виконання. Узагальнена інформація розглядатиметься на засіданнях Координаційної ради з питань розвитку підприємництва у м. Луганську, постійної комісії Луганської міської ради з питань стратегічного планування, соціально-економічного і культурного розвитку міста та доводитиметься до відома громадськості через засоби масової інформації, а також розміщуватиметься на сайті Луганського міського голови та міської ради.

Прийняття бюджетної програми «Кривлі» на 2010–2012 роки: досвід м. Алушта

У місті Алушта Автономної Республіки Крим велика увага приділяється розвитку такої важливої галузі, як житлово-комунальне господарство. ЖКГ – складний комплекс, що забезпечує утримання та функціонування житлового фонду міста, надає послуги населенню та іншим споживачам з водо-, газо, тепло- і електропостачання. Тому, незважаючи на енергоємність та затратність галузі, у місті здійснюється подальше реформування сфери ЖКГ, при цьому першочергову увагу приділено оновленню та ремонту застарілого житлового фонду. Зокрема, у місті успішно реалізуються проекти з оновлення та заміни покрівель житлових будинків.

Стан багатьох кривель у житловому фонді більшості населених пунктів, особливо міст, є вкрай критичним. Це призводить до руйнування конструкцій будівлі, викликає численні скарги з боку населення. У свою чергу, така ситуація не додає популярності та позитивних оцінок діяльності місцевих органів влади з боку територіальних громад міст.

За даними управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Алуштинської міської ради, загальна площа кривель житлових споруд Алушти складає 161,9 тис. кв. м., з них 130 тис. кв. м. (більше 80 %) вичерпали строк служби та потребують капітального ремонту, що повинен виконуватися за рахунок коштів місцевого бюджету.

Третина алуштинського житла будувалася аж на початку 20 століття, тобто ці будинки нині відмічають столітній ювілей. Враховуючи, що тодішній будівельний матеріал в основному включав крихкі та негігроскопічні кримські ракушняки, можна зробити висновки про незадовільний стан конструкцій цих будинків.

Програмно-цільовий метод управління характеризує подібні обставини не інакше, як соціально-економічну проблему, вирішення яких найефективніше відбувається через формування бюджетних програм, що описують мету, завдання та, найголовніше, показники результативності програми як індикатори ступеня вирішення існуючої соціально-економічної проблеми. Оцінити стан вирішення проблеми дають змогу такі інструменти методу, як моніторинг та оцінка виконання сформованої бюджетної програми.

Метою розробленої в м. Алушта програми є приведення до ладу кривель у житловому фонді, налагодження постійної системної роботи з поточного утримання та ремонту дахів. Виконання цієї програми дозволить упорядкувати житловий фонд м. Алушта, зробити місто комфортним для проживання його мешканців та гостей, які щорічно приїждять сюди для відпочинку у літній сезон.

Відповідно до поставленої мети, основними завданнями Програми визначено:

- дотримання правил і норм технічної експлуатації житлового фонду та забезпечення належної експлуатації покрівель житлових будинків;
- ліквідація незадовільного технічного стану покрівель;
- дотримання технічних умов при капітальному і поточному ремонті покрівель;
- забезпечення належного утримання фасадів і виступаючих частин (балконів, еркерів, карнізів, малих архітектурних форм);
- недопущення матеріальних і моральних збитків мешканцям;
- упровадження нових матеріалів, прогресивних технологій, особливо при ремонті рулонних покрівель;
- забезпечення умов для стабільного та ритмічного фінансування робіт, охоплених Програмою, за рахунок міського бюджету та інших джерел фінансування;
- залучення інвесторів до переобладнання горищ на мансардні поверхи з ремонтом покрівель.

Реалізація зазначених завдань програми забезпечуватиме належну експлуатацію покрівель і дахів у житлових будинках, утримання в належному технічному стані фасадів та виступаючих частин будинків, умови безпечного проживання мешканців, які проживають на верхніх поверхах житлових будинків. Виконання зазначеного також дозволить зменшити

кількість справедливих нарікань з боку мешканців на незадовільний технічний стан покрівель та зекономити кошти комунальних підприємств житлового господарства міста, що витрачаються на ремонт квартир унаслідок несправності покрівель.

Реалізація окреслених завдань створить передумови для збереження історичних житлових будівель у центральній частині міста та житлового фонду в цілому.

Бюджетна програма «Крівлі» в м. Алушта містить систему результативних показників, що описують номенклатуру основних робіт з поточного утримання та ремонту покрівель за двома напрямками:

1. Поточне утримання:

- промазування замазкою щілей, ділянок сталеної крівлі;
- укріплення парпетних загородків;
- очистка дахів та крівель від сміття, бруду;
- закріплення зірваних сталених та шиферних листів.

2. Поточний ремонт:

- укріплення всіх конструктивних елементів дахів;
- заміна окремих ділянок стропильних ніг та планок;
- посилення обрешітки даху;
- установка додаткових металевих скоб та болтів у місцях ослаблення елементів;

- ремонт і заміна дошок, опалубки, обрешітки;
- заміна окремих плиток у черепичній чи шиферній крівлі з промазкою швів;
- часткове перекриття рулонної крівлі з додаванням 10 % нового матеріалу з наступною осмолкою та бітумізацією покриття;
- вибірковий ремонт металевої крівлі з заміною 10 % загальної площі покриття;
- частковий ремонт настінних жолобів, карнизних звисів, водостічних труб з частковою заміною матеріалу

У додатках до Програми визначено чіткий перелік житлових будинків, що пропонуються під реконструкцію крівель по житловому фонду м. Алушта з зазна-

ченням їх адрес. Цей перелік деталізовано не лише за адресами будинків, а й за трьома послідовними етапами виконання робіт, в межах яких планується поетапно уточнювати плановий фінансовий ресурс на виконання бюджетної програми.

У межах виконання Програми планується проводити її періодичний моніторинг (щопівроку) та здійснювати оцінку на кожному з трьох етапів, тобто, щорічно.

Наразі програма «Крівлі» на 2010–2012 роки отримала схвальну оцінку членів виконавчого комітету Алуштинської міської ради та передана до розгляду депутатів у ході наступної сесії міської ради.

Збережемо надбання людства: програма збереження бібліотечних фондів на Львівщині

У сучасних умовах реформування системи освіти та культури України проблема збереження бібліотечного фонду посідає особливе місце. Інформація, що зберігається в бібліотеках, є історичним надбанням людства, основою економічного і духовного прогресу суспільства. Збереження цього надбання є важливим завданням, що постало перед усіма державами світу.

Бібліотечні фонди є важливим культурним, науковим, освітнім та інформаційним надбанням країни,

призначеним для задоволення читацького попиту, реалізацію прав громадян на доступ до інформації. У бібліотеках Львівщини зберігається 13 553 тис. документів, із них 26,3 тис. – рідкісні та цінні видання, 25,4 тис. знаходиться у фондах обласної універсальної бібліотеки.

У зв'язку з обмеженим фінансуванням стан збереження унікального історичного надбання переважної кількості бібліотек області вкрай незадовільний. Виникла реальна загроза фізичної втрати частини до-

кументів. Передусім це стосується друкованої продукції (книг, газет, журналів), виготовленої на папері, який у сучасній екологічній ситуації саморуйнується. Кризовий стан загострюється і через низьку матеріально-технічну базу бібліотечних закладів, відсутність елементарних умов функціонування книгозбирання, що пришвидшує процес фізико-хімічних і фізико-механічних змін, тобто призводить до старіння та руйнації документів.

Не вирішується належним чином питання убезпечення бібліотечних фондів. Більшість бібліотек не мають системи надійної охорони та пожежегасіння.

Частково розв'язати проблему можна шляхом перекладу інформації, що зберігається в бібліотеках, на мікроносії – мікрофільми, магнітні та оптичні диски. Це дасть можливість зберегти оригінальність текстів, зменшити можливість їх знищення під час користування та виникнення екстремальних ситуацій.

Для розв'язання вищезазначених проблем в області була розроблена Обласна програма збереження бібліотечних фондів. Організацію виконання Програми покладено на управління культури і туризму облдержадміністрації.

З метою реалізації Програми на 2009 рік було передбачено ряд завдань:

- *оправа періодичних видань.* У 2009 році в обласній науковій універсальній бібліотеці повністю вирішена проблема з оправою газет та журналів

(слід відмітити, що до цього періодичні видання не оправлялися більше ніж 15 років, що привело до фізичної втрати деяких видань);

- *створення бази даних на мікроносіях щодо рідкісних, цінних документів, у т.ч. документів краєзнавчого депозитарію, а також з автографами видатних людей краю.* Обласна бібліотека для дітей, продовжуючи роботу зі створення електронного каталогу, придбала два системні блоки та п'ять моніторів, у результаті повністю автоматизовані робочі місця бібліотекарів, що сприяє покращанню умов їх праці та поліпшення якості обслуговування користувачів;
- *реставрація книг.* Обласна бібліотека для юнацтва провела реставрацію книг, цьому на що було витрачено 26,0 тис. грн.

На 2010 рік програмою передбачено виконання таких завдань:

- створення реєстру мікроформатів оригіналів;
- створення системи консервації і репрографії при обласній науковій універсальній бібліотеці;
- розробка системи захисту бібліотечних фондів від розкрадання;
- забезпечення оснащення бібліотек автоматизованою системою пожежно-охоронної сигналізації і газового пожежегасіння.

Програма «Крок до інформаційного суспільства»: практики реформування системи освіти у м. Львові

Ухвалою 8-ї сесії Львівської міської ради 5-го скликання № 1615 від 20 березня 2008 року затверджено Програму розвитку освіти міста на 2008–2012 роки.

В основу Програми покладені державні стратегії й основні напрями розвитку освіти в XXI столітті, викладені в Національній доктрині розвитку освіти. Програма складається із проектів з визначенням шляхів їх реалізації. У ній максимально враховано суспільні потреби мешканців м. Львова щодо рівня освіти, сучасні світові тенденції глобалізації, розвиток науково-інформаційних, інноваційних технологій, досягнення у галузі педагогічних новацій.

Мета Програми: розбудова якісної, ефективної та доступної для кожного системи освіти м. Львова, що відповідає вимогам громади, запитам особистості та потребам держави і базується на духовних цінностях українського народу.

Одним із напрямів виконання Програми розвитку освіти є проект «Крок до інформаційного суспільства».

Метою проекту є:

- впровадження новітніх інформаційних технологій у навчально-виховний процес;
- забезпечення навчальних закладів комп'ютерною та копіювальною технікою;

- формування інформаційної культури учнів;
- інтенсифікація технологічних процесів освіти на основі комп'ютерних технологій навчання.

Основними шляхами реалізації зазначеної програми визначено такі:

- встановити комп'ютерну техніку у школах I ступеня, вечірніх школах, позашкільних навчальних закладах;
- встановити навчальні комплекти інтерактивного обладнання (інтерактивні дошки, мультимедійні проектори);
- провести навчальні семінари та тренінги для педагогів міста за програмою «Інтел. Навчання для майбутнього», «Teach. It. Net»;
- провести навчальні семінари та тренінги для керівників навчальних закладів за програмою Майкрософт «Партнери в освіті»;
- створити центр дистанційної освіти на базі НВК «Школа-гімназія «Сихівська»;
- створити єдину електронну мережу;
- створити ресурсні центри інформаційних технологій на базі СЗШ № 99, 77, 96, 55, ЛАГ, ЛТЛ;
- підключити до мережі Інтернет усі навчальні заклади міста;
- забезпечити життєдіяльність електронної системи обміну інформацією.

У місті функціонує 138 навчальних закладів, з них комунальної власності – 124.

Протягом 2008–2009 років за кошти міського бюджету м. Львова придбано 60 комп'ютерних класів, які встановлено у всіх школах I та II ступеню; встановлено по одному робочому місцю у всіх позашкільних навчальних закладах, дошкільних навчальних закладах, ДЮСШ, вечірніх школах, НВК «садок-школа», «школа-садок». Придбано 91 мультимедійний проектор та 108 ноутбуків. У 27-ми шкільних бібліотеках встановлено комп'ютерну техніку.

У галузі освіти міста поступово вирішено ситуацію із підключенням закладів до мережі Інтернет; так, упро-

довж року підключено 114 закладів, з них 11 приватної форми власності.

Упродовж року педагогічні працівники опанували основи ефективного впровадження сучасних комп'ютерних технологій у навчально-виховний процес. Проведено 38 навчальних тренінгів за програмою «Майкрософт. Партнерство у навчанні» та «Інтел. Навчання для майбутнього». Охоплено навчанням 428 педагогічних працівників.

Проведено навчання для вчителів шкіл щодо створення єдиної електронної мережі Content.Net. 88 шкіл зареєстровані в інформаційному глобальному просторі системи Content.Net., 50 шкіл створили власні Internet-сторінки.

Покращання якості освіти в АР Крим:

Програма «Забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів спортивним обладнанням та технічними засобами навчання на 2009–2011 роки»

За останні роки навчально-матеріальна база загальноосвітніх навчальних закладів комунальної і республіканської форм власності, професійно-технічних навчальних закладів Автономної Республіки Крим (як і більшості освітніх установ у країні) практично не оновлювалась і є застарілою.

Водночас, виконання державних стандартів освіти, теоретичної та практичної частин учбових програм у повному обсязі потребують сучасних технічних засобів навчання для влаштування спеціальних

кабінетів (комплексів) біології, географії, фізики, хімії, середній рівень облаштування яких наразі складає лише 25–30 % від необхідного.

Устаткування спортивних залів також є застарілим і потребує заміни (відповідність вимогам не перевищує 40 %), оскільки при тривалому використанні воно стає навіть небезпечним для життя і здоров'я дітей. Відомчий моніторинг свідчить, що в навчальних закладах Криму майже відсутні зразки нового спортивного обладнання, тренажерні зали тощо.

Така невтішна ситуація з часом загрожує стати серйозною соціальною проблемою. Адже сьогодні напевно відомо, що упущення в системі освіт в декілька років призводять до втрати потенціалу суспільства в розмірі поколінь.

З метою врегулювання цього актуального соціально-економічного питання Постановою Верховної Ради АР Крим № 1449-5/09 від 18 листопада 2009 року була прийнята Республіканська цільова програма «Забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів спортивним обладнанням та сучасними технічними засобами навчання на 2009–2011 роки».

Програма має на меті покращання умов, необхідних для забезпечення рівного доступу учнів загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів до якісної безкоштовної освіти з природно-математичних та технологічних дисциплін; формування здорового способу життя та створення сприятливих умов для навчання.

Відповідно до встановленої мети, визначено такі завдання програми:

- підвищення рівня забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів комунальної і республіканської форм власності, а також професійно-технічних навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін;

- впровадження інформаційних технологій в навчально-виховний процес;
- створення належної матеріальної бази з метою переходу старшої школи до профільного навчання;
- підвищення в цілому результативності процесу навчання.

У рамках Програми за рахунок бюджетних коштів АР Крим і місцевих бюджетів заплановано придбати: спортивне обладнання і сучасні технічні засоби навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін для загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності;

спортивне обладнання для загальноосвітніх навчальних закладів республіканської форми власності (у 2010–2011 роках планується витратити 855 тис. грн.);

спортивне обладнання для професійно-технічних навчальних установ (на 2010–2011 роки закладено 1 305 тис. грн.).

Результатом виконання програми за 2009 рік стало:

- дооснащення спортивним обладнанням загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності (23 спортивних зали), республіканської форми власності (19 спортивних залів), професійно-технічних навчальних закладів (29 спортивних залів);
- дообладнання сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін загальноосвітніх навчальних

закладів комунальної форми власності (кабінетів біології – 23 шт., кабінетів географії – 23 шт., кабінетів фізики – 22 шт., кабінетів хімії – 23 шт., кабінетів технічної праці – 23 шт., кабінетів обслуговуючої праці – 23 шт.).

З метою виконання поставлених завдань з бюджету Автономної Республіки Крим у 2009 році було профінансовано 3 755,0 тис. грн., на 2010 рік у проекті республіканського бюджету закладено ще 3 955 тис. грн.

Таким чином, вдосконалення навчально-матеріальної бази навчальних закладів природничо-математичного, технологічного і спортивного спрямування відповідно до завдань Програми дозволить в цілому підвищити якість і результативність освітнього процесу в АР Крим.

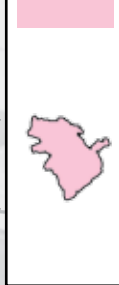
Автономна Республіка Крим

Алушта

Бахчисарайський район

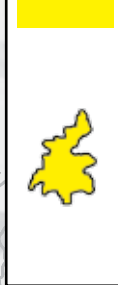
Джанкой

Саки

Советський район

Сімферополь

Євпаторія

Ялта

Січень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Лютий

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

Березень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Квітень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Травень

п	в	с	ч	п	с	н
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Червень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Липень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Серпень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Вересень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Жовтень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Листопад

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Грудень

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Луганськ

Ровеньки

Алчевськ

Краснодон

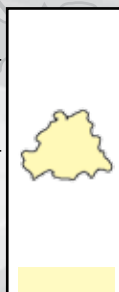
Львів

Львівська область

Стрийський район

Жидачівський район

Дрогобич

Стрий

Червоноград

Моршин

Золочівський район

Трускавець

Новий Розділ

Борислава

Житомир

Житомирська область

Січень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
						1							
2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
23	24	25	26	27	28	29	27	28	29				
30	31												

Лютий

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5		
							6	7	8	9	10	11	12
							13	14	15	16	17	18	19
							20	21	22	23	24	25	26
							27	28	29				

Березень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4			
							5	6	7	8	9	10	11
							12	13	14	15	16	17	18
							19	20	21	22	23	24	25
							26	27	28	29	30	31	

Квітень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5	6	7
							8	9	10	11	12	13	14
							15	16	17	18	19	20	21
							22	23	24	25	26	27	28
							29	30	31				

Травень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5	6	
							7	8	9	10	11	12	13
							14	15	16	17	18	19	20
							21	22	23	24	25	26	27
							28	29	30	31			

Червень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5	6	7
							8	9	10	11	12	13	14
							15	16	17	18	19	20	21
							22	23	24	25	26	27	28
							29	30	31				

Липень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5		
							6	7	8	9	10	11	12
							13	14	15	16	17	18	19
							20	21	22	23	24	25	26
							27	28	29	30	31		

Серпень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5		
							6	7	8	9	10	11	12
							13	14	15	16	17	18	19
							20	21	22	23	24	25	26
							27	28	29	30	31		

Вересень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5	6	7
							8	9	10	11	12	13	14
							15	16	17	18	19	20	21
							22	23	24	25	26	27	28
							29	30	31				

Жовтень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5	6	7
							8	9	10	11	12	13	14
							15	16	17	18	19	20	21
							22	23	24	25	26	27	28
							29	30	31				

Листопад

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4			
							5	6	7	8	9	10	11
							12	13	14	15	16	17	18
							19	20	21	22	23	24	25
							26	27	28	29	30		

Грудень

п	в	с	ч	п	с	н	п	в	с	ч	п	с	н
							1	2	3	4	5	6	7
							8	9	10	11	12	13	14
							15	16	17	18	19	20	21
							22	23	24	25	26	27	28
							29	30	31				

Житомирський район

Овруцький район

Новоград-Волинський

Новоград-Волинський район

Коростень

Малин

Малинський район

Володарсько-Волинський р.

Чуднівський район

2012

Адреса: вул. Борисоглібська 15-В,
2 поверх, м. Київ, 04070, Україна,
тел.: (044) 353-58-68, 492-97-80, 492-97-81
факс: (044) 492-97-83

E-mail: inform@ibser.org.ua
Сайт: www.ibser.org.ua

